

Ipar

Az ipari termelés volumene 2001 júniusában az előző hónaphoz képest 6,6, az előző év júniusához viszonyítva pedig 1,2%-kal **csökkent**. Az elmúlt 5 évben ez volt az első eset, hogy az ipari termelés volumene alacsonyabb volt, mint 12 hónappal korábban. Egyúttal ez azt is jelenti, hogy a már jó 1 éve tapasztalható lassuló növekedés visszaesésbe csapott át.

Júniusban elsősorban a *belföldi értékesítés* esett vissza (7,5%-kal), de az *export* is csak igen szerény mértékben, mindössze 4,7%-kal bővült az előző év júniusához viszonyítva. Így az ipar összes értékesítése is abszolút csökkenést mutat (-1,1 %).

Különösen aggasztó az *új rendelések* folyamatos csökkenése: a 2000 júniusához képesti 5,7%-os csökkenés az eddigi mélypontot jelenti. Ezen belül a gépipari és a járműipari megrendelések (az ipari termelés és export húzóágazatai) 15%-kal kevesebb új megrendelésekről számoltak be, mint 1 évvel korábban.

Nettó átlagkeresetek

2001 első hat hónapjában a nemzetgazdaságban teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete 15,4%-kal haladta meg az előző év első félévi adatát, ami 10,4%-os fogyasztói árindex mellett 4,5%-os reálérték-emelkedést jelent.

A versenyszférában és a költségvetési szférában közel azonos növekedési ütem figyelhető meg a hat hónap alatt (15,5 illetve 15,3 %), ami nominális értékben jelenleg 61889 illetve 60233 Ft-ot jelent.

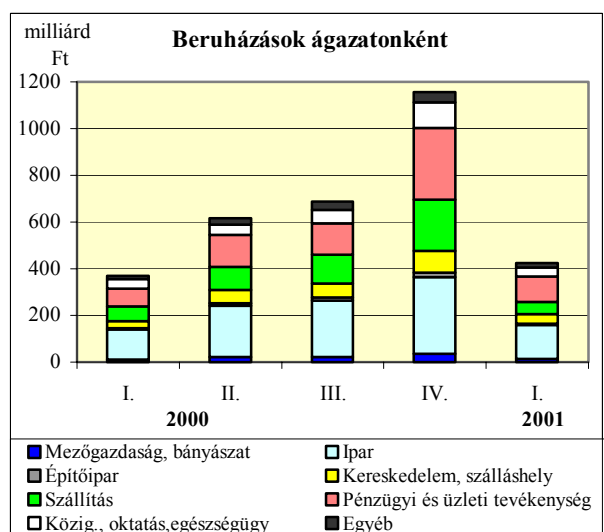
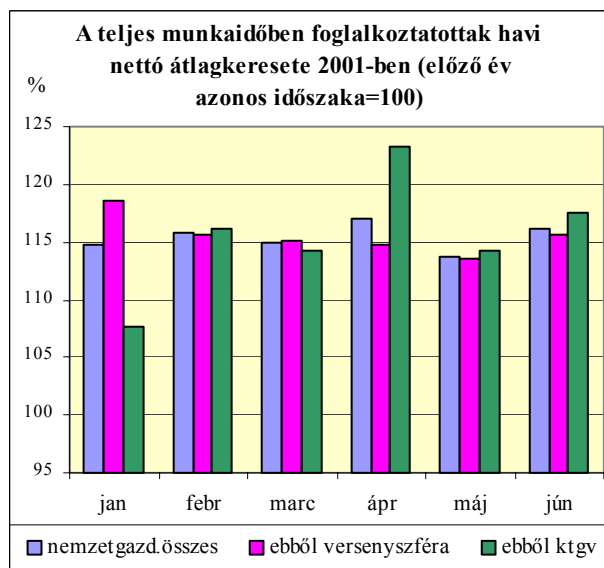
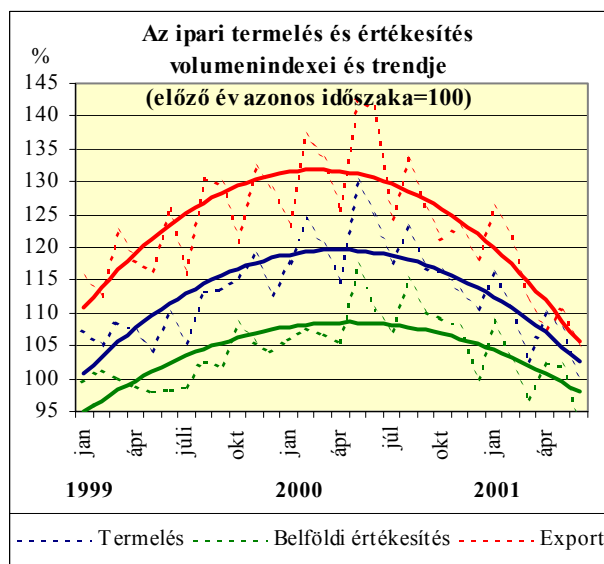
A legjobban fizető gazdasági ágazat továbbra is a pénzügyi tevékenység volt (211.900 Ft), amit a vegyipar (139.400 Ft), majd a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás (125.500 Ft) követ. A legalacsonyabb béreket a szociális ellátásban (60.300 Ft) és a textil- és bőriparban (61.000 Ft) dolgozók kapták.

Beruházások

2001. első negyedében a beruházások volumene 5,3%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A beruházások növekedése, a múlt évhez hasonlóan az idén is gyorsabb volt, mint a bruttó nemzeti terméké (4,4%).

A beruházási tevékenységen belül a kapacitásbővítési törekvések domináltak: az *építési beruházások* nagyobb mértékben, 6,4%-kal, míg a *gépterhelések* csak 2,4%-kal bővültek.

A legnagyobb mértékben a feldolgozóipar, valamint a lakásépítést is magába foglaló ingatlanügyek és gazdasági szolgáltatások beruházásai nőttek. Kevesebbet fordítottak azonban az infrastrukturális beruházásokra, mint a tavalyi hasonló időszakban. Szintén csökkenés

jellemezte a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás ágazatot.

Fogyasztói, termelői árak

2001. júliusában – amint az várható volt – lényegesen mérséklődött a *fogyasztói árindex*. A júniusi 10,5%-os index után júliusban az árak csupán **9,4%-kal** emelkedtek. A csökkenés legfőbb oka a tavalyi magas júliusi bázis: 2000-ben az árindex ugyanis éppen júliusban lódult meg. Az ütemesökkenés háttérében elsősorban az idényáras élelmiszerek, a szezonvégi kiadások következtében a ruházatkodási cikkek, a járműüzemanyag árának mérséklődése áll. Az élelmiszerárak az átlagot továbbra is meghaladva, bár az előző havi csúcserértéktől jócskán elmaradva 14,1%-kal emelkedtek.

Az ipari *termelői árak* növekedése továbbra is csökkenő tendenciát követ, a 12 hónap alatt júniusban már csak **5,3%** volt. Ez azonban nem igazán örömhír, hiszen az előző hónaphoz képest 1,7%ponttal alacsonyabb érték elsősorban az *exportárindex* jelentős csökkenésével magyarázható, melynek oka főként a forint felértékelődése volt. Igaz, a belföldi ipari értékesítési árindex is csökkent némileg (11,2%-ra). Az év első hét hónapjában 10,3%-kal voltak magasabbak a fogyasztói árak, mint az előző év azonos időszakában.

Külkereskedelmi áruforgalom

2001 első félévében folyó áron számolva 21%-kal nőtt mind a kivitel, mind a behozatal az előző év első 6 hónapjához képest. Az időszakban kialakult 1831,6 millió dollárnyi deficit mintegy 135 millió dollárral több, mint az egy évvel ezelőtti adat. A félév során az átlagot meghaladó mértékben nőtt a gépek és szállítóeszközök forgalma; a behozatal 18%-kal, a kivitel 16%-kal.

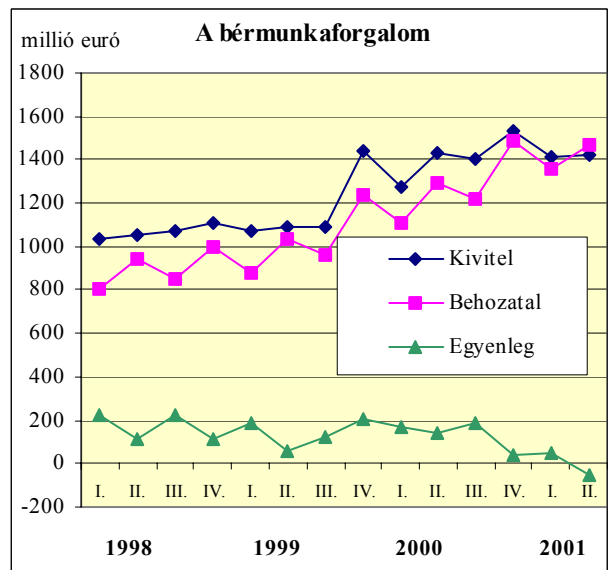
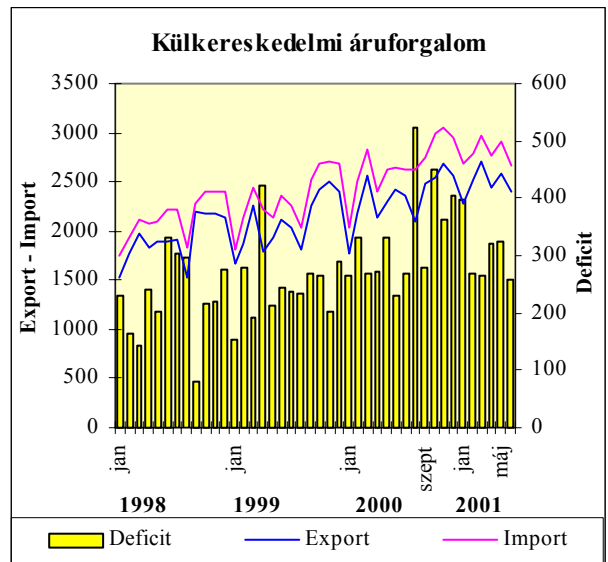
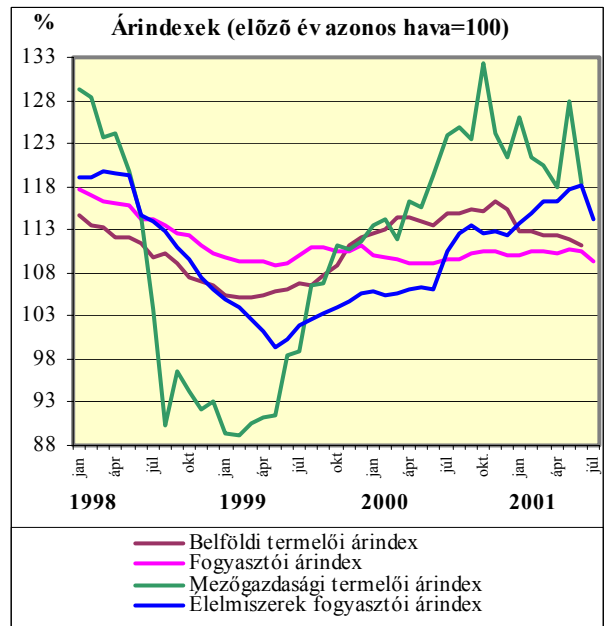
A forgalom országcsoportok szerinti megoszlását tekintve kiemelkedő értéket mutat a fejlődő országokból érkező import 32%-os növekedése (fejlett országokból 19, közép- és kelet-európai országokból 22%). Az átlagosnál jobban nőtt a közép- és kelet-európai országokba irányuló kivitel (32%).

Bérmunka

A bérmunka a kivitel jelentős részét (2001 első felében 16%) teszi ki, és egyenlege általában jelentősen csökkenti a külkereskedelmi hiány mértékét. A korábbi trenddel ellentétben azonban az elmúlt hónapokban a bérmunka egyenlege negatívvá vált.

Ez a forint erős felértékelődésének következtében várható is volt – intézetünk tanulmánya is egyértelműen kimutatta. Mindazonáltal figyelemre méltó, hogy elsősorban az import növekedése, és nem a bérmunkaexport visszaesése miatt alakult ki a deficit. A jövő havi adatok már bizonyára egyértelműbben kimutatják, hogy csupán a raktárkészletek feltöltéséről van-e szó, vagy más, hosszabb távon is ható folyamatról.

Becsléseink szerint a bérmunkázás esetleges megszűnése 25 ezer munkahelyet veszélyeztet.

Fizetési mérleg

A folyó fizetési mérleg júniusban 341 millió eurós hiánnyal zárt, ami lényegesen kedvezőbb az előző év júniusánál (428 millió). Az első féléves hiány így összesen 820 millió euró, kevesebb az előző évinél (860 millió euró).

A folyó mérleg szerinti *áruforgalmi* hiány nagyjából az előző évihez hasonlóan alakult júniusban (210 millió euró), a kisebb hiány tehát a szolgáltatások és a jövedelmek tavalyinál kedvezőbb egyenlege következtében alakult ki. A *szolgáltatások* közül elsősorban az idegenforgalom többlete nőtt: az előző év június 227 millió euróról 265 millió euróra.

A magyarországi befektetésekhez kapcsolódó nyereségkivonás jóval kevesebb volt idén júniusban (231 millió euró), mint 1 évvel ezelőtt (311 millió euró).

Kamatok

Júniusban tovább csökkentek a *lakossági hitelek* kamatai. Az éven túli hitelek átlagosan 18,8%-ra estek (az előző havi 19,8%-ról), az év eleje óta több mint 2%ponttal mérséklődtek. Kissé csökkentek az *építési hitelek* kamatai is. Az éven túli *lakossági betétek* kamatai ezzel szemben növekedtek, júniusban átlagosan 9,3%-ot tettek ki (a januári 8,9%-kal szemben), ennek következtében a korábban nagyon nagy, 10-12%pont közötti kamatmarzs a lakossági forgalomban 9,5százalékpontra zsugorodott.

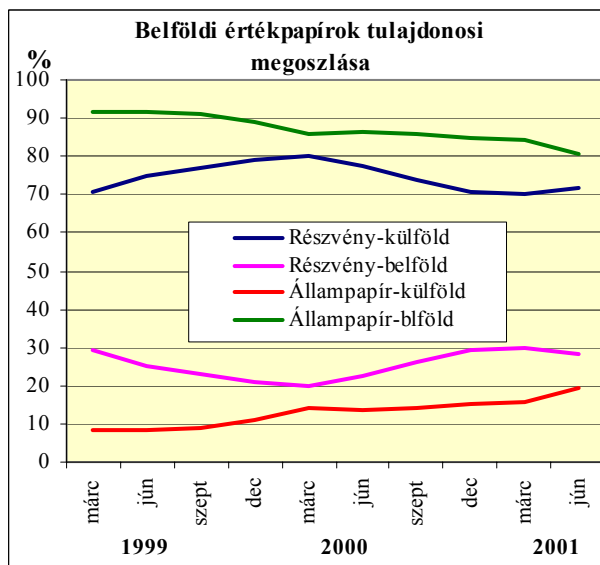
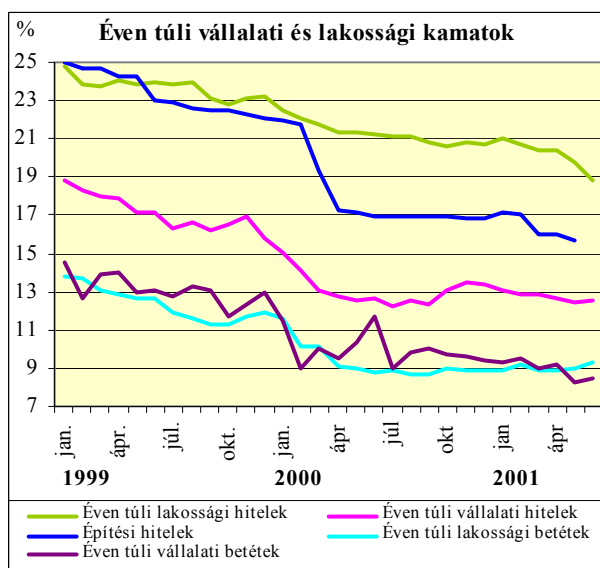
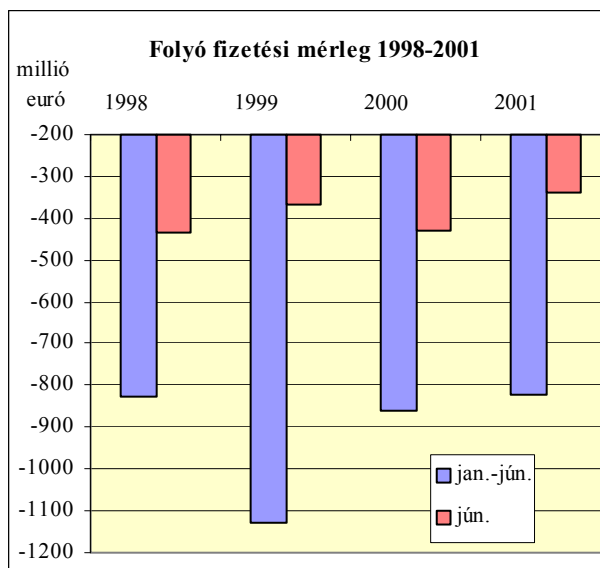
A *vállalati betétek és hitelek* piacán nem történt említésre méltó változás. Az éven túli hitelek átlagos kamata 12,5%-ra, a betéteké 8,5%-ra emelkedett.

Az értékpapírok tulajdonosi megoszlása

A magyarországi értékpapír-piac jödeig a külföldi befektetők kedvenc befektetési terepe volt, az elérhető viszonylag magas hozam és az alacsony gazdasági és politikai kockázat következtében.

A BÉT-en forgó **részvények** majdnem háromnegyedét birtokolják külföldi befektetők, s mindössze egynegyedén osztoznak a különböző típusú belföldi befektetők (vállalatok, az államháztartás illetve a magánháztartások. Így a külföldi befektetők a részvényárfolyamok alakulására döntő befolyással bírnak. Idén a második félévben részarányuk 1%-ponttal tovább nőtt, annak ellenére, hogy nagyszámban hagyták el a részvenypiacot. Növekvő részarányuk viszont arra utal, hogy a belföldi befektetők még inkább szabadulni próbáltak részvényeiktől.

Az **állampapírok** piacán a külföldi befektetők részaránya lényegesen alacsonyabb, viszont erőteljesen növekszik, 2001. júniusára már megközelítette az egyötödöt. A forint lebegtetési sávjának kiszélesítése, s ennek következtében a növekvő árfolyamkockázat tehát nem tántorította el a külföldi befektetőket az állampapír-piaci befektetésektől.

2001 júniusában az ipari termelés drámai módon visszaesett: a szezonálisan és munkanap-korrekciókkal számított termelés volumene 6,6%-kal volt kevesebb, mint az előző hónapban, és 1,2%-kal, mint 12 hónappal korábban. Ilyen mértékű csökkenésre több mint 5 éve nem volt példa.

Még aggasztóbb, hogy az iparvállalatok csökkenő volumenű megrendelésekről számolnak be, elsősorban az exporthordozó ágazatok, a gépipar és a járműipar. A helyzetet az is súlyosbítja, hogy júniusban a vállalatok külföldi értékesítésére még nem volt hatással a forint erősödése, tehát ez a hatás még a következő hónapokban fog igazán érvényesülni.

A külkereskedelmi mérleg júniusban az előző évi júniust alig meghaladó, 258 millió dolláros hiányt mutatott. Ez is jelzi, hogy még nem érvényesült az erős forint exportot visszavető hatása. A bérmunka-egyenlegben viszont már jelentős romlás állt elő: május-júniusban ez a külkereskedelmi hiányt csökkentő fontos tétel szintén deficitbe váltott.

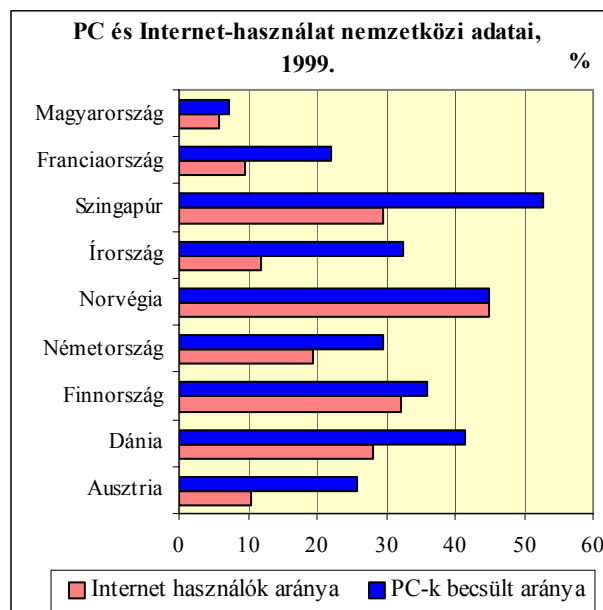
Kedvező fejlemény volt júliusban, hogy mérséklődött a fogyasztói árindex emelkedése, s ismét átlépte a bűvös 10%-ot. Noha az árindex csökkenésében olyan egyszeri, szezonális tényezők is szerepet játszottak (primőrök alacsony ára), amelyek tavaly júliusban nem érvényesültek, ezért a 12 hónappal korábbi magas bázis szintén árindex-csökkentő hatással volt, valószínű, hogy az árindex a következő hónapokban is egyszámjegyű marad. Csökkent a belföldi termelői árindex is.

Júniusban tovább nőtt a rés a központi költségvetés bevételei és kiadásai között: az év első hét hónapjában az egész évre tervezett deficit mindössze alig több mint egyötöde jött létre (102 milliárd forint), ami még a tavalyi időarányos hiányt is alulmúlja.

A PC-k és az Internet használata a fejlett országokban

A fejlett országokban viharos ütemben emelkedik az Internetet használók aránya. A skandináv országokban az Internetet használók aránya a lakosság számára vetítve már megközelíti az 50%-ot, azaz minden második polgár használja a világháló. A pontos szám általában nem ismert, mivel Svédországban és Norvégiában nagyon sűrű a nyilvánosan (étteremben, könyvtárban, hivatalokban), bárki számára használható Internet-csatlakozási hálózat. Rendkívül elterjedtek a PC- és Internet-használatot oktató tanfolyamok, képzések, amelyek nem csak a munkavégzés céljára, hanem kifejezetten a háztartások számára tanítják a világháló használatának fortélyait.

Lényegesen alacsonyabb ez az arány Németországban és – különös módon – Franciaországban, ahol pedig a számítógépes információs rendszerek (például a MINItel), amelynek keretében különböző közérdekű adatokat-információkat lehetett lekérni, az elsők között terjedt el a nyolcvanas években. Ausztriában is alig haladta meg az Internet-használók aránya a 10%-ot 1999-ben.

Forrás: Global Employment Report 2000

[Az előfizetők jogosultak az MKIK-GVI magyar és nemzetközi adatokat tartalmazó gazdasági adatbázisának használatára. A kívánt adatok lekérhetőek mailen, faxon, telefonon vagy levélben.](#)